
PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU 24.02.2015

1. YN BRESENNOL - Y Cyngorydd Angela Russell (Cadeirydd)

Y Cyngorwyr:- Stephen Churchman, Annwen Daniels, Annwen Hughes, Louise Hughes, Eric M Jones, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, W Tudor Owen, Caerwyn Roberts, Mike Stevens, Gruffydd Williams, Robert J Wright.

SWYDDOGION: Arwel Ellis Jones (Uwch Rheolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol), Lowri Haf Evans (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu)

HEFYD YN BRESENNOL:

- i) Mewn perthynas ag eitem 6 ar y rhaglen – Catherine Roberts (Rheolwr Cyflawni Diogelwch Cymunedol) a'r Arolygydd Mark Armstrong (Heddlu Gogledd Cymru)
- ii) Mewn perthynas ag eitem 7 ar y rhaglen - Y Cyngorydd Dafydd Meurig – Aelod Cabinet Cynllunio, Cyngorydd Jason Humphreys (Aelod Lleol – Dwyrain Porthmadog), Mr Aled Davies (Pennaeth Rheoleiddio) a Mr Iwan Evans (Rheolwr Gwasanaeth Cyfreithiol)
- iii) Mewn perthynas ag eitem 8 ar y rhaglen - Cyngorydd John Wynn Jones - Aelod Cabinet Amgylchedd, Mr Gwyn Morris Jones (Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol) a Mr Steffan Jones (Uwch Reolwr Gwastraff a Chomisiynu)
- iv) Mewn perthynas ag eitem 9 ar y rhaglen – Cyngorydd Mair Rowlands– Aelod Cabinet – Hamdden a Mr Ian Jones (Uwch Reolwr Datblygol – Economi a Chymuned)

YMDDIHEURIADAU:

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cyngorydd Llywarch Bowen Jones. Croesawyd y Cyngorydd Annwen Daniels i'w chyfarfod cyntaf.

2. IS-GADEIRYDD

PENDERFYNWYD ethol y Cyngorydd Caerwyn Roberts yn Is-gadeirydd y Pwyllgor Craffu hwn am 2014/15.

3. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

4. MATERION BRYD

Dim i'w nodi

5. COFNODION

Derbyniwyd cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 2 Rhagfyr 2014 fel cofnod cywir o'r cyfarfod.

6. DIWEDDARIAD BLYNYDDOL Y BARTNERIAETH DIOGELWCH CYMUNEDOL

Croesawyd Catherine Roberts (Rheolwr Cyflawni Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn) a'r Arolygydd Mark Armstrong (Heddlu Gogledd Cymru) i'r cyfarfod.

- a) Cafwyd diweddariad ar waith y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol. Eglurwyd bod gofyn i'r Bartneriaeth adrodd yn ffurfiol i'r Pwyllgor yn flynyddol gan gyflwyno trosolwg o brif ddatblygiadau strategol y Bartneriaeth dros y flwyddyn. Mae hyn yn sicrhau bod y Bartneriaeth yn cyflawni ei hobjygiadau yn unol ag adrannau Deddf Cyfiawnder Troseddol a'r Heddlu 2006.
- b) Mewn ymateb i sylwadau a gyfeiriwyd at y Bartneriaeth yn dilyn cyfarfod paratoi o'r pwyllgor, dosbarthwyd taflen wybodaeth a manylion penodol am y prif ardaloedd troseddu yng Ngwynedd. Nodwyd bod yr Heddlu yn canolbwyntio ar y lleoliadau lle mae'r mwyafrif o droseddau yn digwydd. Mewn sefyllfaoedd o ail - droseddu, mynegwyd bod y Cynllun *Integrated Offending Management* yn rhoi cefnogaeth i unigolion newid eu ffordd o fyw.
- c) Mewn ymateb i bryder at y cynnydd mewn troseddau rhywiol, nodwyd bod gwaith penodol yn cael ei wneud i annog pobl i adrodd ar droseddau o'r fath. O ganlyniad i sylw penodol yn y wasg i achosion ymysg rhai enwogion y byd teledu ymddengys bod hyn wedi argymhell eraill i ddod ymlaen. Amlygwyd bod newidiadau i'r dull o adrodd wedi eu gweithredu dros y degawd diwethaf ac mewn ymateb i'r cynnydd adroddwyd bod Prif Arolygydd Gogledd Cymru yn trefnu uwch gynhadledd i ystyried ymchwiliadau penodol a rhannu gwybodaeth.
- ch) Gwnaed cais i adrodd ar droseddau o ddifrod a llosgi bwriadol fel dau fater gwahanol. Derbyniwyd y sylw.
- d) Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â chodi pris am fagiau siopa, mynegwyd nad oedd tystiolaeth bod hyn yn achosi mwy o ddwyn mewn siopau. Ategwyd bod gwaith agos yn cael i wneud gydag archfarchnadoedd ac yn wyneb y newidiadau i fudd daliadau, nodwyd nad oedd dwyn bwyd wedi cynyddu.
- dd) Derbyniwyd bod yr hinsawdd ariannol yn effeithio ar waith yr Heddlu a chydnabuwyd bod y toriadau wedi bod yn galed. Er hynny, adroddwyd bod y sefyllfa erbyn hyn wedi gwella a bod cydweithio da yn cael ei feithrin gyda Phartneriaid. Adroddwyd hefyd bod cynnydd o ddefnyddio technoleg gwybodaeth gan y gwasanaeth yn sicrhau bod yr heddlu yn y lle iawn ar yr adeg iawn. Amlygwyd bod yr heddlu yn cydweithio gyda chymunedau i geisio atal ymddygiad gwrthgymdeithasol mewn pentrefi a threfi, ac o ganlyniad i Ddeddf 2014 Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Trosedd a Phlisma, rhoddir mwy o awdurdod i heddlu ymdrin â materion o'r fath er mwyn eu datrys. Awgrymwyd y dylid ei wneud yn fwy amlwg i gymunedau a bod modd adrodd troseddau i'r heddlu yn anhysbys, ond cydnabod bod hynny weithiau yn gwneud mynd ag achos i'r llys yn anoddach.
- e) Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â 'Cyber Crime' nodwyd bod y drosedd yma yn disgyn o dan gategori aflonyddwch heb drais. Ymddengys bod y math yma o drosedd ar gynnydd yn genedlaethol ond dim tystiolaeth o gynnydd ar hyn o bryd yng Ngwynedd. Er hynny, mae yn fater mae'r heddlu yn cynllunio ymlaen ar ei gyfer a bod gwybodaeth ar ddiogelwch yn cael ei rannu.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.

7. MAES PARCIO LLYN BACH, PORTHMADOG – cais galw i mewn

- a) Adroddwyd bod cais wedi ei wneud gan dri aelod o'r Pwyllgor i alw penderfyniad a wnaed gan yr Aelod Cabinet ar Faes Parcio Llyn Bach, Porthmadog. Atgoffwyd aelodau'r pwyllgor o'r drefn ac o'u hawl i alw i mewn penderfyniadau a wnaed gan y Cabinet neu Aelodau Cabinet unigol, ond sydd heb eu gweithredu eto, er mwyn eu hailystyried. Mynegwyd bod y penderfyniad yn cael i alw i mewn gan
- Nad oedd ystyriaeth ddigonol wedi ei roi i'r ffaith y gall y Cwmni Rheilffordd ddefnyddio statudau Sant Steffan i ddefnyddio'r tir ar gyfer dibenion sydd yn groes i bolisiau amgylcheddol ac adfywio'r Cyngor.
 - Nad oedd ymgynghori digonol wedi ei wneud yn lleol
- b) Cyflwynwyd adroddiad gan Pennaeth yr Adran Rheoleiddio yn gosod cyd-destun gan esbonio mai awdurdodi cyfnewid tir trwy gytundeb gyda Chwmni Rheilffordd Ffestiniog oedd y penderfyniad i roi sail ar gyfer cytuno rhaglen waith ymarferol i hwyluso rheolaeth effeithiol o'r safle. Eglurwyd bod trafodaethau rhwng y Cyngor a'r Cwmni Rheilffordd wedi cael eu cynnal ers blyneddau a bod Pennaeth yr Adran Rheoleiddio wedi adolygu'r mater ac wedi dod i'r casgliad fod y mater wedi llusgo yn rhy hir. Prif ganfyddiad y Pennaeth oedd rhoi ffocws ar y materion perthnasol a chanfod datrysiaid er osgoi cyrraedd pwynt lle buasai rhaid cyfeirio'r mater i driwlynys fyddai yn debygol o arwain at ganlyniad anfoddhaol a chostau sylweddol i'r Cyngor.
- c) O ran ymgynghori lleol, adroddwyd nad yw materion cyfnewid tir o'r fath yn destun ymgynghori eang ac yng nghyd destun ail leoli safle ailgylchu oedd ar y maes parcio, cydnabuwyd nad oedd digon o hysbysrwydd a rhagrybudd wedi ei wneud gyda'r Aelod Lleol, y Cyngor Tref a'r cyhoedd.
- ch) Amlinellodd y Cyfreithiwr mai penderfyniad ymarferol i ddatrys perchnogaeth tir a wnaed gan yr Aelod Cabinet.
- d) Sylwadau yr Aelod Lleol
- Bod penderfyniadau tu allan i gyd-destun y mater wedi cymylu'r hyn sydd wedi ei nodi
 - Pryder bod y Cwmni Rheilffordd yn bwriadu datblygu storfa ar y tir ac nid maes parcio yn unig. Rhaid sicrhau bod amodau yn cael eu gosod ar y tir i wrthsefyll ceisiadau am ddatblygiadau ar y tir i'r dyfodol.
 - Y safle yn anaddas fel pwynt tramwyo ar gyfer cludo deunyddiau trwm rhwng y ffordd a'r rheilffordd sydd yn mynd yn groes i rai egwyddorion a nodi'r yn y Cynllun Datblygu Unedol.
 - Y tir yn agos at dai cymdeithasol sydd yn lloches i'r henoed ac oedolion bregus
 - Dim ymgynghori digonol wedi ei wneud gyda phreswylwyr Heol Madog a hefyd angen ystyried effaith hyn ar ddatblygiad yr Hen Felin
 - Pryder bod y penderfyniad yn cael ei wneud ar frys
- dd) Mewn ymateb i'r sylwadau uchod nodwyd nad oedd bwriad gan y Cwmni Rheilffordd i wneud unrhyw ddatblygiad ar gyfer y safle, ond pe bai cais yn cael ei gyflwyno, buasai'n rhaid dilyn y drefn cynllunio fydd o ganlyniad yn dilyn polisiau priodol ac yn rhoi ystyriaeth i fwynderau trigolion cyfagos. Ategwyd bod yr Adran Rheoleiddio yn cadw golwg ar y safle o ran yr elfennau gweithredol. Os na fydd gweithgaredd yn cyd fynd a'r cytundeb yna bydd yr adran yn archwilio i hyn. Nodwyd bod y neges yma wedi ei hamlygu yn glir i'r Cwmni.
- e) Materion yn codi o'r drafodaeth ddilynol:
- Buasai sefydlu storfa yn adlewyrchu safle diwydiannol yn hytrach na'r hyn sydd eisoes yn bodoli ar y tir
 - Rhaid ail gyfeirio pryderon ac ail ymgynghori er mwyn adnabod beth yw'r risgiau a'r buddiannau i'r trigolion lleol

- Ymgysylltu a rhannu gwybodaeth gyda'r gymuned a'r aelod lleol cyn gweithredu er mwy sicrhau bod y gymuned yn hapus gyda'r penderfyniad.
 - Bod pob opsiwn wedi cael ei ystyried
 - Rhaid dysgu gwersi gan sicrhau bod ymgysylltu ac ymgynghori gwell gyda thrigolion lleol – mae'r mater o ddiffyg ymgysylltu yn codi yn rhy aml.
 - Angen ystyried amodau ac ystyriaethau cyfreithiol i ddefnydd y tir i'r dyfodol
 - Rhaid ystyried pwerau'r rheilffordd.
- f) Mewn ymateb i'r sylwadau, nodwyd y buasai rhaid i unrhyw ymgynghori pellach ychwanegu gwerth ac o ystyried bod barn gyfreithiol eisoes wedi ei nodi mai datrysiad perchnogaeth tir yn unig sydd wedi ei benderfynu yma.

PENDERFYNWYD cydnabod pryderon yr aelodau lleol a gofyn i'r Aelod Cabinet oedi gweithredu am y tro, fel bod cyfle i'r aelod lleol a'r swyddogion ymgysylltu a'r gymuned ac ystyried unrhyw opsiynau eraill am y datblygiad.

8. STRATEGAETH WASTRAFF: NEWID I GASGLU GWASTRAFF GWEDDILLIOL

- a) Amlygodd y Cynghorydd John Wynn Jones mai dyma ei gyfarfod cyntaf fel Aelod Cabinet - Amgylchedd a chydabuwyd y gwaith da yr oedd ei ragflaenydd, y Cynghorydd Gareth Roberts wedi ei wneud.
- b) Cyflwynwyd adroddiad gan Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol yn adrodd ar brif ganfyddiadau (hyd yma) o weithredu'r drefn casglu gwastraff gweddilliol yn Ardal Dwyfor ac os oedd unrhyw effaith ar y dinesydd yn Nwyfor o weithredu'r newidiadau hyn.
- c) Ar yr 20fed o Hydref 2014, cychwynwyd ar y drefn newydd o gasglu gwastraff pob tair wythnos. Ymddengys bod y newid wedi ei gyflwyno yn gymharol ddiraffferth ac yn amlwg o'r dechrau bod trigolion Dwyfor yn barod am y newid ac yn deall y trefniadau. Adroddwyd bod Tîm Gweithredol a Thîm Ymgysylltu wedi eu sefydlu ar gyfer cyflwyno'r newidiadau. Lleolwyd Swyddog Ailgylchu yn Galw Gwynedd, Penrhyndeudraeth er mwyn derbyn ymholiadau dros y cyfnod.
- ch) Yn dilyn arolwg gan WRAP o gyfranogaeth trigolion Dwyfor i'r newid, adroddwyd bod cynnydd o 6.4% mewn gwastraff ailgylchu a 6.3% mewn gwastraff bwyd (sampl o 1131 o dai). Ymddengys hefyd bod y ffigurau cychwynnol o ran effaith ar berfformiad ailgylchu yn Ardal Dwyfor hefyd yn adrodd ar gynnydd sylweddol mewn ailgylchu gwastraff gweddilliol a bwyd. O ganlyniad, adroddwyd bod y newid hwn yn Nwyfor yn unig wedi cyfrannu yn sylweddol at godi perfformiad ailgylchu Cyngor Gwynedd o 54% ym Mawrth 2014 i 57% ar gyfer y Sir gyfan ar ddiwedd Tachwedd, 2014. (Rhaid cyrraedd 58% erbyn mis Mawrth 2016). Yn ogystal gyda gostyngiad o 22% mewn gwastraff gweddilliol o 15000 o dai yn Nwyfor, bydd hyn yn ei hunan, yn arbed dros £100,000 i'r Cyngor mewn costau tirlenwi dros flwyddyn.
- d) Dangoswyd dwy fideo fer oedd wedi cael eu darlledu drwy *you-tube* yn ystod yr ymgyrch - un i rannu gwybodaeth am y newidiadau a'r ail i ddiolch i bobl Dwyfor am eu cefnogaeth.
- dd) Cynigiwyd y gwelliannau canlynol;
- Cyflwyno cart gylchu cyn cyflwyno newid i'r casgliadau os yn bosib
 - Adolygu trefniadau Nadolig a Gŵyl San Steffan
 - Amlygu neges o ddiolch drwy'r calendr – rhannu negeseuon positif yn effeithiol (dim ar y we yn unig).

- e) Yn ychwanegol, nodwyd bod angen rhoi sylw pellach i;
- Broses o gyflwyno biniau ailgylchu mewn mannau cyhoeddus
 - Wella hyfforddiant i weithwyr i sicrhau gofal pellach - hyn yn greiddiol i'r broses
 - Rhoi pwysau ar gwmnïau sydd yn creu gwastraff – angen gwthio hyn ar Lywodraeth Cymru i annog llai o ddeunydd pcedu
 - Annog preswylwyr i ailgylchu mewn fflatiau
 - Amlygu lliwiau yn well ar y calendr ac awgrymu atgoffa pobl drwy decst

PENDERFYNWYD

- a. **Cyflwyno llongyfarchiadau'r Pwyllgor i'r Adran ac i bobl Dwyfor ar y llwyddiant sydd wedi ei weld wrth gyflwyno'r trefniadau newydd**
- b. **Croesawu'r meysydd lle'r oedd yr Adran yn bwriadu eu gwella - cyflwyno cart gylchu ynghynt, os yn bosib, addasu trefniadau'r Nadolig a Gŵyl San Steffan ac amlygu negeseuon o ddiolch i bobl Dwyfor**
- c. **Awgrymu gwelliannau pellach trwy hyfforddi gweithlu i wella taclusrwydd; annog symud ymlaen i ddatblygu ailgylchu mewn biniau ar y stryd a gwastraff masnachol; awyddus gweld syniadau creadigol yn cael eu datblygu i sefyllfaoedd mewn fflatiau, pwyntiau cymunedol / gwledig a gwyliau'r Haf.**
- ch. **Gofyn i'r Aelod Cabinet lythyru Llywodraeth Cymru ynglŷn â safbwynt y Pwyllgor ar bacedu.**
- d. **Gwahodd yr Aelod Cabinet yn ôl i adrodd ar weithredu newidiadau i gasgliadau gwastraff gweddilliol ym Meirionnydd gan adrodd os yw'r gwelliannau a' arbedion wedi eu gwireddu**

9. CANOLFANNAU HAMDDEN - DIWEDDARIAD AR ADOLYGIAD HAMDDEN GAN *JUST SOLUTIONS*.

Croesawyd y Cynghorydd Mair Rowlands i'w Phwyllgor Craffu cyntaf fel Aelod Cabinet - Hamdden.

- a) Cyflwynwyd adroddiad gan Pennaeth Economi a Chymuned ar y cynnydd sydd wedi ei wneud yn dilyn cwblhau adroddiad ar broffil defnyddwyr y Canolfannau Hamdden ynghyd ac argymhellion adolygiad strategol o Ganolfannau Hamdden Gwynedd gan '*Just Solutions*'. Prif bwrpas yr adolygiad oedd argymhell i'r Cyngor sut y gellid datblygu canolfannau hamdden addas, effeithlon a chynaliadwy ar gyfer y dyfodol gan sefydlu sail resymegol a phwrpasol iddynt.
- b) Yn dilyn canlyniadau'r adroddiad strategol lluniwyd cyfres o gynigion arbedion effeithlonrwydd ar gyfer y Gwasanaeth Hamdden. Erbyn hyn, mae cynigion arbedion effeithlonrwydd gwerth £1.05 miliwn bellach wedi eu hymgorffori fel rhan o Strategaeth Ariannol y Cyngor ar gyfer 2014/2015 - 2017/2018. Adroddwyd bod y gwaith sydd yn ymwneud â gwireddu'r arbediad o £1.05m yn cael ei hyrwyddo a'i adolygu gan Fwrdd Prosiect Trawsnewid Gwasanaethau Hamdden ac yn adrodd ar gynnydd i'r Panel Cyflawni priodol.
- c) Mewn ymateb i sylw ynglŷn â chodi ffioedd nodwyd bod ffioedd Gwynedd ymysg yr isaf yng Nghymru ac ymddengys mai lleoliad a thrafnidiaeth i'r ganolfan yw'r prif ffactor sydd yn atal pobl rhag eu defnyddio. O ran ymweliadau, mae Gwynedd yn ymddangos yn 2il drwy Gymru. Nodwyd hefyd nad oedd un Canolfan Hamdden yn hunangynhaliol drwy Wynedd gydag amrediad rhwng 41% a 80% yn y raddfa y mae costau yn cael ei hadennill.
- ch) Adroddwyd bod llywodraeth Cymru yn torri grant nofio am ddim o 40% ac felly bydd rhaid ymgyrchu i ddefnyddio'r arian yma yn fwy creadigol. Adroddwyd bod cynllun newydd yn cael ei gyflwyno, ond gwnaed sylw bod angen hybu'r adnodd a rhoi cyfle i bob plentyn gan gynnwys hawl i riant nofio am ddim os bydd plentyn dan 8 oed yn bresennol.

- d) Cytunwyd bod potential yma i wella a datblygu canolfannau. Cyfleodd da wedi eu hadnabod gan yr adran a pharodrwydd i gydweithio gyda chymunedau. Pwysleisiwyd nad oedd bwriad trosglwyddo unrhyw ganolfan i'r Sector Breifat, a bod Trac Treborth a Chanolfan Arfon ym Mangor yn cael eu hystyried fel trosglwyddiadau posib yn ôl i'w perchnogion.
- dd) Amlinellodd yr Aelod Cabinet nad oedd bwriad cau unrhyw Ganolfan Hamdden ond cynnig modelau gwell. Nodwyd bod pob Rheolwr Canolfan Hamdden yn adolygu cynlluniau busnes er mwyn gwneud y Canolfannau yn fwy deniadol ac ystyried mathau gwahanol o weithgareddau gan gofio na all pob canolfan gynnig pob peth. O fewn pob ardal bydd trafodaethau aeddfed yn cael eu cynnal gyda'r aelodau lleol, Rhanddeiliaid a Chynghorau Cymuned ynghlŷn â datblygiad y ganolfan leol - trafodaethau yn Abermaw eisoes wedi dechrau. Nodwyd os bydd gwasanaethau yn cael eu cynnig i'r cyhoedd bod rhaid bod yn agored i'r cyhoedd a gosod oriau agor hyblyg gan fod cymhlethdod yn bodoli mewn rhai canolfannau ynghlŷn â beth sydd ar gael a phryd.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad ac edrych ymlaen at gydweithio yn lleol gyda chynlluniau busnes y Canolfannau Hamdden

Dechreuodd y cyfarfod am 10:00am a daeth i ben am 1:20pm